

До протоколу № 153
від 03 липня 2024 року

ВИСНОВОК
до проекту Закону України
«Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо
підвищення ефективності розпорядження майном соціальної сфери та
вдосконалення законодавства в сфері оренди»
(реєстр. № 11071 (доопрацьований) від 22.04.2024)

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій за дорученням Голови Верховної Ради України 03.07.2024 (протокол № 153) розглянув проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності розпорядження майном соціальної сфери та вдосконалення законодавства в сфері оренди» (реєстр. № 11071 (доопрацьований) від 22.04.2024), поданий народним депутатом України Мовчаном О.В. та іншими народними депутатами України, і зазначає таке.

Головним з опрацювання цього законопроекту визначений Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку.

Поданий проект є доопрацьованим варіантом проекту реєстр. № 11071 від 11.03.2024.

У пояснювальній записці до законопроекту визначено, що його розроблено з метою удосконалення окремих етапів передачі державного та комунального майна в оренду та приватизації такого майна, у тому числі майна закладів освіти, що дозволить зробити процес більш зручним та ефективним. Також проект Закону спрямований на узгодження положень Закону про оренду з рядом інших законів, які також регулюють відносини з управління, використання державного та комунального майна для уникнення різного тлумачення таких норм учасниками цих процедур.

Для досягнення цього пропонується внести ряд змін до законів України «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про позашкільну освіту», «Про дошкільну освіту», «Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні», «Про державну реєстрацію речових прав на нерухоме майно та їх обтяжень», «Про освіту», «Про приватизацію державного і комунального майна», «Про оренду державного та комунального майна», «Про фахову передвищу освіту», «Про повну загальну середню освіту».

Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України висловлює свої зауваження та пропозиції щодо змісту законопроекту, у тому числі техніко-юридичного характеру. Зокрема щодо наступного:

1) у положеннях нових абзаців 3 та 4 частини 4 статті 80 Закону України «Про освіту», запропонованих редакцією законопроекту, залишається незрозумілою мета внесення відповідних об'єктів до електронної торгової системи (ЕТС). Оскільки, відповідно до п. 4 ч. 1 ст. 1 Закону України «Про оренду державного та комунального майна» ЕТС створена для проведення аукціонів в електронній формі, а не для обліку державного та комунального майна та визначення строків, пов'язаних з їх приватизацією;

2) зі змісту положень нового підпункту 5 п. «а» ст. 29 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» незрозуміло якому саме суб'єкту виконавчі органи сільських, селищних, міських рад мають вносити перелік об'єктів, майна комунальних закладів освіти, що не використовується в освітній діяльності;

3) термінологія, яка вживається у проекті, у деяких випадках не узгоджується між собою. Так, у п. 1 абз. 2, 5 п. 2 розділу II проекту застосовування терміну «освітнє майно» не узгоджується з термінами, що вживаються у п. 7 розділу I проекту, у якому йдеться про об'єкти та майно державних і комунальних закладів освіти;

4) враховуючи конституційний статус Кабінету Міністрів України, закріплений у ст. ст. 113 та 116 Конституції України, для прийняття зваженого рішення щодо проекту було б доцільним отримати експертний висновок Уряду;

5) зазначені у проекті питання розглядаються також у проектах законів України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо узгодження законодавства у сфері розпорядження державним та комунальним майном» (реєстр. № 10299 (доопрацьований) від 05.02.2024) та «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо підвищення ефективності розпорядження державним та комунальним майном та процесів відновлення» (реєстр. № 11069 від 11.03.2024).

Міністерство освіти і науки України (далі – МОН України) в межах компетенції не підтримує законопроект у запропонованій редакції та надає свої пропозиції і зауваження до його тексту.

Стосовно внесення змін до статті 80 Закону України «Про освіту» МОН України звертає увагу, що запропоновані законопроектом норми позбавляють уповноважені органи управління державним майном здійснювати належний облік, контроль і управління державним майном, що перебуває у сфері їх відання, а також містять значні корупційні ризики щодо нецільового використання державного майна закладами освіти, оскільки інформація розміщуватиметься в електронній торгівій системі (далі – ЕТС) без погодження з уповноваженим органом управління. Крім цього, у запропонованих змінах не узгоджено порядок розміщення інформації в ЕТС з положеннями Закону України «Про управління об'єктами державної власності». Зазначені зауваження стосуються також і змін, запропонованих проектом Закону, до законів України «Про професійну (професійно-технічну) освіту» (стаття 49), «Про позашкільну освіту» (статті 9, 27), «Про дошкільну освіту» (стаття 16).

Також МОН України звертає увагу, що зміни, які вносяться законопроектом до частини третьої статті 4 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна», частково не відповідають запропонованим законопроектом змінам до статті 80 Закону України «Про освіту».

Фонд державного майна України (далі – Фонд) надає свої зауваження та пропозиції до законопроекту, у тому числі щодо змін до Закону України «Про освіту».

Так, Фонд зазначає, що наразі значна кількість майна закладів освіти (близько 700 об'єктів) не використовується більше 5 років. При цьому склалась практика, коли органи прокуратури при передачі майна в оренду закладами освіти не для надання освітніх послуг подають судові позови щодо припинення договору оренди. Це відбувається навіть за наявності згоди Міністерства освіти і науки України і обґрунтування наявності певної послуги в закладі освіти.

З метою підвищення ефективності використання майна закладів освіти Фонд пропонує уповноважити Міністерство освіти і науки України на визначення переліку «супутніх послуг» та передбачити можливість передачі майна в оренду, яке довгий час взагалі не використовувалось, без будь-яких обмежень.

Міністерство фінансів України підтримує законопроект із урахуванням зауважень зазначених у експертному висновку Міністерства фінансів України та зазначає, що окремі зміни до Закону про оренду можуть призвести до зменшення надходжень від орендної плати до державного бюджету, необхідності вишукування додаткових джерел наповнення дохідної частини бюджетів для досягнення їх збалансованості відповідно до вимог статей 7, 27 Бюджетного кодексу України та забезпечення стабільності державної фінансово-бюджетної політики в умовах воєнного стану.

Міністерство розвитку громад, територій та інфраструктури України підтримує законопроект за умови доопрацювання.

Міністерство економіки України підтримує законопроект за умови його доопрацювання згідно зауважень та пропозицій, наданих заінтересованими органами та акціонерним товариством «Українська оборонна промисловість».

Міністерство соціальної політики України надає свої зауваження та пропозиції до законопроекту.

Міністерство соціальної політики України зазначає, що законопроектом не визначено суб'єктів права на приватизацію/оренду державних, комунальних закладів.

Крім того, Міністерство соціальної політики України вважає, що в умовах дії воєнного стану цільове призначення об'єктів та майна, зокрема, державних і комунальних закладів освіти, при наданні їх в оренду можна змінювати, зокрема, з метою забезпечення житлом для тимчасового проживання внутрішньо переміщених осіб.

Міністерство у справах ветеранів України підтримує законопроект.

Міністерство охорони здоров'я України надає свої зауваження та пропозиції до законопроекту.

Міністерство охорони здоров'я України зазначає, що питання щодо можливості приватизації об'єктів та майна державних і комунальних закладів освіти врегульовано Законом України «Про приватизацію державного і комунального майна», у зв'язку з чим вважає недоцільним дублювати та/або уточнювати положення цього закону в Законі України «Про освіту». Натомість, враховуючи те, що питання щодо обмежень у приватизації таких об'єктів унормовано у Законі України «Про приватизацію державного і комунального майна», вважає доцільним привести норми Закону України «Про освіту» у відповідність до положень Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна».

Крім того, Міністерство охорони здоров'я України вважає не доцільним виключення в абзаці другому частини третьої статті 4 Закону України «Про приватизацію державного і комунального майна» слів «і подальше їх використання не планується», оскільки в разі, якщо майно не використовується у діяльності закладу більше трьох років, але планується його використання у майбутньому (наприклад майно більше трьох років перебуває в стані реконструкції/ремонту, після завершення якої заклад буде його використовувати; заплановано розширення функцій закладу, у зв'язку з чим з'явиться потреба у майні тощо), то таке майно буде належати до об'єктів, що підлягають приватизації.

Міністерство молоді та спорту України підтримує законопроект із зауваженнями.

Всеукраїнська асоціація органів місцевого самоврядування «Асоціація міст України» зазначає про відсутність зауважень та пропозицій в частині положень, що стосується сфери освіти.

Національна академія наук України надає свої зауваження та пропозиції до законопроекту.

Національна академія правових наук України надає свої зауваження та пропозиції до законопроекту.

Національна академія педагогічних наук України зазначає, що не має зауважень та пропозицій до законопроекту.

Комітет Верховної Ради України з питань економічного розвитку на своєму засіданні 30 травня 2024 року розглянув законопроект та за результатами його розгляду рекомендував прийняти зазначений проект Закону за основу та доопрацювати його до другого читання відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України.

Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій звертає увагу, що 06.06.2024 був прийнятий новий Закон України «Про дошкільну освіту» (законопроект реєстр. № 8030 від 13.09.2022), який набере чинності з дня, наступного за днем його опублікування (введення в дію відбудеться через один рік з дня набрання ним чинності), а Закон України «Про дошкільну освіту», до якого проектом пропонуються зміни, втратить чинність.

До того ж, крім згаданих у висновку ГНЕУ законопроектів (реєстр. № 10299 та № 11069), зазначені у проекті питання розглядаються також і у проекті Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо

розширення повноважень органів місцевого самоврядування щодо управління державним або комунальним майном» (реєстр. № 10395 від 08.01.2024).

Заслухавши та обговоривши інформацію заступника Голови Комітету Колебошина С.В., народного депутата України Мовчана О.В., начальника управління з питань державного майна та підприємств Міністерства освіти і науки України Глушка Є.В., першого заступника Голови Фонду державного майна України Шугалія Д.А., експерта з питань освіти Асоціації міст України Гончара М.В., Комітет Верховної Ради України з питань освіти, науки та інновацій **ухвалив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України:

1.1. Відповідно до пункту 1 частини першої статті 114 Регламенту Верховної Ради України проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення ефективності розпорядження майном соціальної сфери та вдосконалення законодавства в сфері оренди» (реєстр. № 11071 від 11.03.2024) (доопрацьований), поданий народним депутатом України Мовчаном О.В. та іншими народними депутатами України, за результатами його розгляду в першому читанні прийняти за основу.

1.2. Доручити Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку, визначеному головним з опрацювання цього законопроекту, доопрацювати його до другого читання з урахуванням зауважень та пропозицій, висловлених у цьому висновку.

2. Направити цей Висновок Комітету Верховної Ради України з питань економічного розвитку, визначеному головним з опрацювання цього законопроекту.

Голова Комітету

Сергій БАБАК